

Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spector

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דרשה בשבת פ' אחרי מות קדושים תשס"ט בנושא:

המשבר הכלכלי

מאת הרב דוד אברהם ספקטור

1. רעב ומשבר כלכלי עולמי

שבת שלום. הגמרא במסכת ברכות (נה.) אומרת: "שלשה דברים מכריז עליהם הקדוש ברוך הוא בעצמו, ואלו הן: רעב, ושובע, ופרנס טוב." הרעב והמשבר הכלכלי העולמי הם הבעיה והשבע ופרנס טוב הם הפתרון וכל זה בטיפולו הישיר של הקב"ה, הוא מכריז עליהם בעצמו. המצב היום, כאשר בנקים גדולים קורסים, חברות ענק נסגרות ועשרות אלפי עובדים מפוטרים, מזכירים לרבים את משבר שנות השלושים.

2. משבר הכלכלי בארץ

גם בארץ המשבר העולמי מורגש. רבים מוצאים את עצמם ללא עבודה, אף שהם הצליחו מאד בעבודתם ופרנסתם היתה ברווח ובנחת. זה משבר ברמת המקור, אבל לא פחות מזה יש משבר ברמת המיקרו.

3. משבר הכלכלי, הפיטורין והייאוש

עד אתמול הוא התפרנס בכבוד, תרם תרומה חשובה לחברה ועכשיו אחרי שקבל את מכתב הפיטורין, אין לו פרנסה למעט פיצויים ואכילת החסכוניות ומה שיותר גרוע מזה יש תחושה של חלל, אין מטרה בחיים, היום ארוך ואני לא יודע מה לעשות עם עצמי אני הולך מלשכת העבודה לפגישות לקבלת עבודה. פעם היו לכל משרה 20 מועמדים היום יש 500 מועמדים לכל הצעת עבודה. אני מיאוש. המשפחה מיאוש. אמנם יש אוכל ופרנסה וכולם עוזרים, אבל אני מרגיש ריקנות, אני לא מרוכז בשום דבר והתקשורת בבית עם אשתי והילדים יורדת פלאים. זה סיפור אחד מני אלף, שלצערי היום שומעים יותר ויותר.

4. משבר כלכלי כניסיון מאתגר

אבל יש גם סיפור אחר. כל מאן דעביד רחמנא לטבא עביד. לכל אדם יש יעוד ושליחות בעולם. כנראה סיימתי את שליחותי במקום העבודה הקודם. השתדלתי לעשות שם דברים טובים לעם ישראל, לחזק את כלכלת ישראל ולעזור לכל מי שיכולתי לעזור. עכשיו אני עובר לשליחות אחרת ובינתיים מחפש מקום עבודה חדש. התפילה שלי עכשיו יותר חזקה ויותר מרוכזת, אני מודה לה' על העבר שפרנס אותי ואת משפחתי בכבוד ברווח ובנחת ואני מתפלל אליו בכוונה גדולה שימצא לי מקום עבודה חדש, שגם שם אוכל לקיים את מה שחתמתי בכתובה "ואנא אפלח ואוקיר ואיזון ואפרנס יתיכני" (ואני אעבוד, ואכבד ואכיל ואפרנס אותך). מכל מקום אני לא במתח יש חלוקת עבודה בינינו. אני משתדל לחפש והוא יתברך משתדל למצוא. ובינתיים אני לא מאבד אף רגע ואין שעמום בכלל. לקחתי לי שנת שבתון, כביכול על חשבוני וסוף סוף אני לומד כל בוקר בכולל בנופי אביב בתוכנית מסודרת של גמרא והלכה ונבחנתי כבר על כל הלכות בשר בחלב. לנשמה אני שומע בערב פעמיים בשבוע שיעור בהשקפה ובחסידות. אין אצלי לא יאוש ולא חלל ריק בכלל. בשעות הפנאי אחרי הצהריים אני מתנדב ומחלק ארוחות חמות לנזקקים וגם צובע דירה לזקן גלמוד. ומה שלום המשפחה? מצויין, כולם שמחים. אמנם יש פחות אוכל בבית ויש צמצומים בשימוש בחשמל ובטלפון, אבל כולם מברכים שהחינו שזכו לקבל בעל ואבא חדש. הקטנים כמעט לא הכירו את אבא. הוא תמיד הגיע בערב מאוחר ועכשיו הוא האבא שלנו. יושב איתנו מקשיב לנו ועוזר לנו מדי פעם בשיעורי בית. איזה כיף! ומה עם חיפוש עבודה חדשה? אין בעיה, פעמיים בשבוע אני יוצא לחיפוש עבודה, שולח קורות חיים ומגיע לראיונות, לא בייאוש ובדיכאון אלא תמיד בחיוך ובשמחה. אני סומך על ה' BOSS, הזן והמפרנס לכל, שיזווג לי זיווג טוב וימצא לי מקום עבודה שאוכל לתרום בו מכישרונותיי לעם ישראל. הפיטורין הם אתגר בשבילי, הם נסיון שבע"ה אוכל לעמוד בו ולצאת ממנו יותר מחוזק. וכך ניסה ה' את אברהם אבינו עשר פעמים והוא עמד בהם בכבוד.

5. "משבר" כלכלי כבסיס ל"לידה", למציאות יותר טובה
אומר הנביא ישעיהו (סו, ט): הָאֲנִי אֲשָׁבֵר וְלֹא אֲוִלִיד יֹאמַר ה'. האם אכניס את האשה למשבר, לכסא (מצודת ציון) או מטה שעליה נמצאת היולדת ולא אוליד אותה, זה לא יתכן (רד"ק). משבר וגם משבר כלכלי זה לא סוף פסוק אלא בסיס ללידה חדשה, למציאות יותר טובה, אף שכעת יש משבר והצירים כואבים מאוד, בפרט צירי הלחץ האחרונים לפני הלידה, לפני המשרה החדשה שאקבל בע"ה בקרוב. זה אכן מבט אחר על המשבר הכלכלי. מבט של ניסיון מאתגר מאוד.

6. הצעת עבודה עם פחות משכורת ופחות מעמד
יש ומציעים לאדם עבודה, שהיא עם פחות משכורת ומעמד מעבודתו הקודמת. זה לא פשוט, אבל עדיף מלהיות מובטל. כך נפסק בשלחן ערוך (יו"ד ס' רמ"ה, סע' א'): "לעולם ירחיק אדם עצמו מהצדקה ויגלגל עצמו בצער שלא יצטרך לבריות וכן צו חכמים עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות ואפילו היה חכם מכובד והעני(נעשה עני)יעסוק באמנות(במלאכה)ואפילו באמנות מנוולת ואל יצטרך לבריות."

7. תפלה לפרנסת כל עמך בית ישראל ופרנסתי בכללם
מרכיב חשוב להצלחה בחיפוש עבודה הוא התפילה. כאן אדם תלוי בדעת אחרים שכן או לא יעסיקו אותו. זה לא רק המאמץ שלו לכתוב יפה קורות חיים ולהופיע בצורה מסודרת לראיון עבודה, שעל זה אפשר לומר לפום צערא אגרא (לפי המאמץ השכר). כאן צריך מציאת-חן בעיני המעסיק הפוטנציאלי, שלבו ביד ה'. לכן התפילה כאן היא מרכיב מרכזי, בפרט אם יש עוד כמה מאות מועמדים לתפקיד. בתפילת שמונה עשרה לפני ברכת 'מברך השנים' אפשר להוסיף תפילה אישית לפרנסה או בברכת שומע תפילה או באלוקי נצור לשוני ויש נוהגים לומר פרשת המן כסגולה לפרנסה טובה. העיקר שבתפילה מעומק הלב, יכול את עצמו בצרכי עמך בית ישראל ויתפלל על אחרים שגם הם זקוקים לפרנסה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאַל תִּשְׁכַּח אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּזַמִּין פְּרִנְסָה לְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּפְרִנְסָתִי וּפְרִנְסַת אֲנָשֵׁי בֵּיתִי בְּכָל־לֵם. בְּנַחַת וְלֹא בְּצָעַר, בְּכָבוֹד וְלֹא בְּבִזּוּי, בְּהִתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר, כְּדֵי שְׁנוּכַל לְעִבּוֹד עֲבוֹדָתְךָ וְלִלְמוֹד תּוֹרָתְךָ כְּמוֹ שֶׁזִּנְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ מִן בְּמִדְבָּר בְּאֶרֶץ צִיָּה וְעֶרְבָה.

ה' ישמע את תפילתו, תפילתנו ברחמים ובמהרה.